

ЗАКОН

О ЗАШТИТИ НОВИХ СОРТИ БИЉА У БОСНИ И ХЕРЦЕГОВИНИ

ДИО ПРВИ

ГЛАВА I - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1. (Предмет Закона)

(1) Законом о заштити нових сорти биља у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: Закон) уређују се процедуре за заштиту нових сорти биља, услови, додјела, начин и поступак за заштиту и трајање оплемењивачког права.

(2) Управа Босне и Херцеговине за заштиту здравља биља (у даљем тексту: Управа) овлашћено је тијело за додјелу оплемењивачког права према овом закону.

Члан 2. (Дефиниције)

(1) Изрази који се користе у овом закону имају следећа значења:

а) **оплемењивач** означава:

1) лице које је креирало или открило, развило или произвело нову сорту независно или заједно са другим лицима,

2) лице које је послодавац поменутог лица или лице које је наручило његов рад,

3) лице које је правни сљедбеник лица које је креирало или открило, развило или произвело нову сорту или његовог послодавца;

б) **лице** означава физичко или правно лице;

ц) **оплемењивачко право** означава оплемењивачко право предвиђено овим законом;

д) **биљна сорта** означава: групе биља, унутар најниже ботаничке систематске јединице, коју је, без обзира на то да ли испуњава друге услове за заштиту, могуће:

- 1) окарактерисати по особинама које потичу из одређеног генотипа или комбинације генотипа,
- 2) разликовати од било које друге групе биљака барем по једној од наведених особина, те
- 3) сматрати систематском јединицом ако се те особине у току размножавања не мијењају;

е) **заштићена сорта** је сорта која је заштићена у складу са одредбама овог закона;

ф) **материјал заштићене сорте** (у даљем тексту: материјал) подразумијева:

- 1) материјал за размножавање било које врсте,
- 2) пожњевени или убрани материјал укључујући цијеле биљке или дијелове биљака,
- 3) било који производ добијен непосредно од пожњевеног или убраног материјала;

г) **у основи изведена сорта** је сорта изведена од друге сорте ако се: може добити, на примјер, одабиром природног или вјештачког мутанта или неке соматски клониране сорте, одабиром једне јединке сорте међу биљкама изворне сорте, повратним укрштањем или преображајем путем генетичког инжењеринга;

х) **Регистар захтјева за заштиту права оплемењивача** је регистар у који се уписују уредно поднесени захтјеви за заштиту права оплемењивача;

и) **Регистар пренесеног оплемењивачког права** је регистар у који се уписују пренесена оплемењивачка права;

ј) **Регистар уступљеног оплемењивачког права** је регистар у који се уписују уступљена оплемењивачка права;

к) **Регистар заступника** је регистар у који се уписују заступници оплемењивачких права;

л) **Регистар заштићених биљних сорти** је регистар у који се уписују заштићене биљне сорте и додијељена права оплемењивача;

м) **овлашћена институција** је Управа Босне и Херцеговине за заштиту здравља биља;

н) **УПОВ** означава Међународну унију за заштиту нових сорти биља;

о) **држава чланица УПОВ-а** означава државу потписницу Конвенције УПОВ-а из 1961. године/документа из 1972. или документа из 1978. године или уговорну страну документа из 1991. која ће примјењивати одредбе ове конвенције;

п) **територија** означава, у случају државе чланице УПОВ-а, уговорне стране, територију те државе, те у случају међувладине организације, територију на којој се примјењује дотични споразум.

ГЛАВА II - ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 3.

(Комисија за заштиту нових сорти биља)

(1) На предлог Управе, Савјет министара Босне и Херцеговине рјешењем именује чланове Комисије за заштиту нових сорти биља (у даљем тексту: Комисија).

(2) Комисију чине специјалисти из области заштите сорти биља које предлажу надлежни органи ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

(3) Комисија има највише пет чланова.

(4) Комисија је надлежна за давање стручних мишљења, предлога и праћење стања у области заштите сорти биља као и давање претходне сагласности у поступку доношења рјешења о стицању оплемењивачког права.

Члан 4.

(Родови и врсте које ће се штитити)

Овај закон ће се примјењивати на све родове и врсте биља од датума ступања на снагу.

Члан 5.

(Национални третман)

(1) Оплемењивачко право стиче физичко лице, држављанин Босне и Херцеговине са пребивалиштем у Босни и Херцеговини, или правно лице са сједиштем у Босни и Херцеговини.

(2) Страно физичко или правно лице има исти третман у стицању и заштити оплемењивачког права у Босни и Херцеговини као и држављани Босне и Херцеговине, ако то проистиче из међународних уговора који обавезују Босну и Херцеговину.

(3) Било која држава која држављанима Босне и Херцеговине пружа национални третман, иако није чланица УПОВ-а, имаће исти национални третман у Босни и Херцеговини.

(4) У поступку пред установом која обавља послове заштите сорти, тијелима државне управе и судовима, страна правна и физичка лица остварују иста права из овог закона путем овлашћеног заступника у поступку заштите сорте као домаћа правна или физичка лица.

ДИО ДРУГИ

ГЛАВА III - УСЛОВИ ЗА ДОДЈЕЛУ ОПЛЕМЕЊИВАЧКОГ ПРАВА

Члан 6.

(Услови за додјелу оплемењивачког права)

(1) Сорта је заштићена стицањем оплемењивачког права.

(2) Оплемењивачко право биће додијелено ако је сорта:

а) нова;

б) различита;

ц) уједначена;

д) стабилна и

е) означена именом у складу са одредбама овог закона.

(3) Додјела оплемењивачког права неће подлијегати никаквим додатним или другачијим условима ако је сорта означена називом у складу са одредбама овог закона, те ако подносилац захтјева испуњава формалности предвиђене овим законом и ако је платио предвиђене накнаде.

Члан 7.

(Новина сорте)

(1) Сорта се сматра новом ако на дан подношења захтјева за додјелу оплемењивачког права оплемењивач другим лицима није продао или на други начин ставио на располагање репродуктивни или убрани материјал сорте, или дао сагласност за то, у сврху искоришћавања сорте:

а) на територији Босне и Херцеговине годину дана прије него што је поднесен захтјев и

б) на територији изван Босне и Херцеговине четири године, или, у случају сорти дрвећа или винове лозе, шест година до датума подношења захтјева.

(2) Ако се овај закон, у складу са чланом 4, примјењује на биљни род или сорту на коју се није раније примјењивао, сматраће се да сорте које припадају том биљном роду или сорти задовољавају услов новине дефинисан у ставу (1) овог члана, чак и ако се продаја или други начин стављања на располагање описан у том ставу десио у Босни и Херцеговини у року од четири године до датума подношења захтјева или, у случају сорти дрвећа или винове лозе, у року од шест година до поменутог датума.

(3) Одредба наведена у ставу (2) овог члана биће примјењива само на захтјеве за заштиту оплемењивачког права који су поднесени најкасније у року од годину дана након примјене одредаба овог закона на дотичне родове или сорте.

(4) До губитка одреднице "нова" не долази ако се:

а) сорта ставља на располагање другима у сврху испитивања, не укључујући неки други облик искоришћавања сорте;

б) продаја или стављање на располагање другима обавља без пристанка оплемењивача;

ц) продаја или стављање на располагање другима обавља као дио уговора за преношење права на правне наслѣднике;

д) продаја или стављање на располагање другима обавља као дио уговора према којем лице умножава репродуктивни материјал сорте у име оплемењивача, при чему уговор предвиђа да се власништво над репродукованим материјалом враћа оплемењивачу;

е) продаја или стављање на располагање другима обавља као дио уговора према којем лице врши тестирање на терену или у лабораторији, или испитивања малог обима с циљем процјене сорте;

ф) продаја или стављање на располагање другима обавља као дио испуњавања законске или административне обавезе, посебно у вези са биолошком сигурношћу или уносом сорти у званични каталог сорти које су добиле дозволу за продају;

г) продаја или стављање на располагање другима убраног материјала који је нуспроизвод или вишак производа настао током стварања сорте или активности наведених у тач. д) до ф) овог става, под условом да се поменути материјал продаје или ставља на располагање без идентификације сорте у сврху потрошње и

х) стављање на располагање другима обавља у сврху излагања сорте на званичној или званично признатој изложби.

(5) Сјеменски материјал сорте која се стално користи за оплемењивање друге нове сорте, односно хибрида, сматраће се да се ставља на располагање за остварење профита, ако се биље или њихови дијелови који припадају другој сорти стављају у промет на тржиште.

Члан 8. (Различитост сорте)

(1) Сорта се сматра различитом ако се јасно разликује од било које друге општепознате сорте до дана подношења захтјева. Подношење захтјева за додјелу оплемењивачког права или за уношење неке друге сорте у службени попис сорти (регистар) у било којој држави посебно ће се сматрати да чини ту другу сорту општепознатом до дана подношења захтјева, под условом да тај захтјев доводи до додјеле оплемењивачког права или уписа поменуте сорте у званични регистар сорти, зависно од случаја.

(2) Одредбе става (1) овог члана односе се на сорте које се на основу поднесених захтјева налазе у поступку признавања или заштите сорти у Босни и Херцеговини или у било којој другој држави.

Члан 9.
(Уједначеност сорте)

Сорта ће се сматрати уједначеном ако је, упркос одступањима која се могу очекивати од појединих обиљежја у току њеног размножавања, довољно уједначена у својим битним својствима.

Члан 10.
(Постојаност сорте)

Сорта ће се сматрати постојаном ако се њена битна својства за разликовање не мијењају након више узастопних умножавања или у случају појединог циклуса размножавања на крају сваког таквог циклуса.

ГЛАВА IV - ПОСТУПАК ЗА ДОДЈЕЛУ ОПЛЕМЕЊИВАЧКОГ ПРАВА

Члан 11.
(Покретање поступка)

- (1) Додјела оплемењивачког права остварује се у управном поступку који води Управа.
- (2) У другим питањима, која нису уређена овим законом, на одговарајући начин се примјењују одредбе Закона о управном поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07 и 93/09).
- (3) Поступак додјеле оплемењивачког права покреће се подношењем захтјева за додјелу права оплемењивача биљне сорте Управи.
- (4) Ако је захтјев за додјелу оплемењивачког права поднијело више оплемењивача, рјешењем се признаје оплемењивачко право сваком од оплемењивача.
- (5) Рјешењем из става (4) овог члана не могу се утврдити међусобна права оплемењивача.
- (6) Поступак за додјелу оплемењивачког права покреће се подношењем захтјева и изван Босне и Херцеговине, ако је тако одређено међународним уговором којем је приступила Босна и Херцеговина.
- (7) Правоснажно призната права из захтјева из става (6) овог члана изједначена су са правима која су призната на основу захтјева унутар Босне и Херцеговине, осим ако није међународним уговором другачије одређено.
- (8) Управа јавно објављује захтјев за додјелу оплемењивачког права као и свако повлачење или одбијање захтјева.

Члан 12.
(Подношење захтјева)

(1) Датум подношења захтјева за додјелу оплемењивачког права биће датум пријема прописно поднесеног захтјева. Захтјев се подноси написан на једном од језика који су у службеној употреби у Босни и Херцеговини и једним писмом. Оплемењивач или његов овлашћени заступник уз захтјев за додјелу оплемењивачког права дужан је приложити документацију о сорти према одредбама овог закона.

(2) Уз подношење захтјева оплемењивач је дужан доставити доказ о уплати административне таксе и посебних трошкова поступка. Управа ће посебним подзаконским актом регулисати висину посебних трошкова.

(3) Управа не смије одбити додјелу оплемењивачког права или ограничити његово трајање на основу тога што заштита исте сорте није затражена или је одбијена или је истекла у некој другој држави или међувладиној организацији.

(4) Управа прописује садржај и начин вођења Регистра захтјева за заштиту права оплемењивача.

(5) Уз захтјев из става (1) овог члана за стицање оплемењивачког права доставља се и одређена количина репродукционог материјала за сорту за коју се тражи оплемењивачко право.

(6) Репродукциони материјал и приложена документација сматра се службеном тајном и с њима се поступа као са повјерљивим подацима.

Члан 13.
(Услови уписа у Регистар захтјева)

(1) Након подношења захтјева за стицања оплемењивачког права, Управа провјерава да ли су испуњени услови за упис у Регистар захтјева.

(2) Ако захтјев испуњава прописане услове за стицање оплемењивачког права, уписује се у Регистар захтјева са датумом подношења, а подносиоцу се издаје потврда.

(3) Ако захтјев не испуњава услове прописане овим законом, Управа ће писаним путем позвати подносиоца да отклони недостатке у року који неће бити дужи од три мјесеца рачунајући од дана достављања позива за отклањање уочених недостатака.

(4) Ако подносилац захтјева отклони недостатке у датом року, наведеном у ставу (3) овог члана, пријава се уписује у Регистар захтјева са датумом пријема акта којим су отклоњени недостаци.

(5) Ако подносилац захтјева не отклони недостатке у датом року, захтјев се закључком одбацује.

(6) Ако су плаћени трошкови јавне објаве захтјева за стицање оплемењивачког права у Управи,

захтјев се након истека рока од три мјесеца од дана његовог подношења објављује и постаје доступан сваком заинтересованом лицу.

(7) Захтјев из става (6) овог члана садржи податке о датуму подношења, имену и адреси подносиоца, те о имену и својствима сорте.

Члан 14. (Право првенства)

(1) Сваки оплемењивач који је прописно поднио захтјев за стицање оплемењивачког права у једној од држава чланица УПОВ-а (први захтјев) за исту сорту, уживаће право првенства код Управе током периода од 12 мјесеци, а овај период се рачуна од датума подношења првог захтјева.

(2) На захтјеву из члана 12. овог закона биће забиљежен дан и сат његовог подношења, што се наводи и у потврди о пријему захтјева која се издаје подносиоцу.

(3) Да би користио право првенства, оплемењивач у захтјеву који подноси Управи треба да се позове на право првенства првог захтјева у складу са одредбама става (1) овог члана. Управа ће од оплемењивача захтијевати да јој у року од три мјесеца од датума подношења захтјева достави копије докумената овјерене од органа којем је поднесен први захтјев, те узорке или друге доказе да је сорта која је предмет оба захтјева иста.

(4) Оплемењивач може након истека рока из става (1) овог члана, или ако је први захтјев за стицање оплемењивачког права у првој земљи пријављивања одбијен или повучен, у одговарајућем времену након одбијања или повлачења, у наредне двије године доставити Управи све потребне информације, документе или материјале захтијеване у сврху провјере у складу са чланом 15. овог закона.

(5) У случају да дође до промјене у периоду предвиђеном у ставу (1) овог члана, као што је подношење другог захтјева или објављивање или коришћење сорте која је предмет првог захтјева, те промјене неће представљати основу за одбијање накнадног захтјева. Исто тако, такве промјене неће бити повод за било какво право треће стране.

Члан 15. (Разматрање захтјева ради извођења доказа за стицања оплемењивачког права)

(1) Свака одлука о додјели оплемењивачког права захтијева разматрање у складу са условима прописаним у члану 6. овог закона.

(2) Током разматрања услова из става (1) овог члана, Комисија може повјеравањем овлашћеној/акредитованој лабораторији узгојити дотичну сорту или спроводити друга неопходна испитивања, или уважити резултате испитивања у Босни и Херцеговини и другим државама.

(3) Комисија тражи од оплемењивача достављање свих неопходних информација, докумената и материјала у смислу одредаба наведених у ст. (1) и (2) овог члана.

(4) Комисија све одлуке доставља Управи.

Члан 16.
(Рјешење о додјели оплемењивачког права)

(1) Рјешење о додјели оплемењивачког права Управа уписује у Регистар оплемењивачког права.

(2) Датум уписа у Регистар из става (1) овог члана је истовремено и датум доношења рјешења о додјели оплемењивачког права.

(3) Управа доноси рјешење о одбијању додјеле оплемењивачког права ако се у поступку испитивања утврди да сорта за коју се тражи оплемењивачко право не испуњава прописане услове. Рок за доношење рјешења одређује се према одредбама Закона о управном поступку.

(4) Рјешења из ст. (2) и (3) овог члана објављују се у службеном гласилу Управе.

(5) Након објављивања о додјели оплемењивачког права у службеном гласилу Управе, Управа издаје увјерење о стицању оплемењивачког права.

(6) Уз увјерење о додјели оплемењивачког права, на захтјев оплемењивача, може се приложити и акт стеченог оплемењивачког права.

(7) Изглед и садржај увјерења из става (5) овог члана прописује Управа.

Члан 17.
(Обавезе носиоца оплемењивачког права)

(1) Носилац оплемењивачког права плаћа накнаду за одржавање оплемењивачког права током његовог коришћења.

(2) Висину накнаде одређује Управа у складу са Законом о административним таксама ("Службени гласник БиХ", број: 14/99).

Члан 18.
(Привремена заштита)

(1) Привремена заштита пружа се ради очувања интереса оплемењивача у периоду између објављивања захтјева за додјелу оплемењивачког права и додјељивања тог права.

(2) Привремена заштита имаће такав ефекат да ће носилац оплемењивачког права имати право на праведну накнаду од било којег лица које је током поменутог периода извршило радње које након додјеле права захтијевају дозволу оплемењивача као што је наведено у члану 21. овог закона.

Члан 19.
(Одбор за жалбе)

(1) Против рјешења и закључака донесених у поступку стицања оплемењивачких права може се изјавити жалба у року од три мјесеца од дана достављања рјешења или закључка.

(2) Жалба се подноси Одбору за жалбе (у даљем тексту: Одбор), који на предлог Управе именује Савјет министара Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Савјет министара).

(3) Одбор има пет чланова, представника надлежних ентитетских институција и Управе.

(4) Појединости о раду Одбора прописују се Пословником који доноси Одбор.

Члан 20.
(Трошкови поступка додјеле оплемењивачког права)

(1) За додјелу и трајање оплемењивачког права плаћају се трошкови у складу са прописима наведеним у овом закону и другим прописима донесеним на основу њега.

(2) Ако трошкови у поступку за стицање оплемењивачког права не буду плаћени захтјев за стицање оплемењивачког права се одбацује.

ГЛАВА V - ПРАВА ОПЛЕМЕЊИВАЧА

Члан 21.
(Садржај оплемењивачког права)

(1) Сљедеће радње које се односе на репродукциони материјал заштићене сорте захтијевају одобрење оплемењивача:

а) производња или репродукција (размножавање);

б) кондиционирање у сврху размножавања;

ц) нуђење на продају;

д) продаја или други начин стављања у промет;

е) извоз;

ф) увоз;

г) складиштење у било коју сврху наведену у тач. од а) до ф) овог става.

(2) Оплемењивач своје одобрење из става (1) овог члана може условити и ограничити.

(3) Радње наведене у ставу (1) тач. а) до г) овог члана, које се односе на убрани материјал, укључујући читаве биљке и дијелове биљака, прибављене неовлашћеном употребом репродукционог материјала заштићене сорте, захтијевају одобрење оплемењивача, осим ако је оплемењивач имао разумну могућност коришћења свог права у вези са дотичним репродукционим материјалом.

(4) Радње наведене у ставу (1) тач. а) до г) овог члана, које се односе на производе израђене директно од убраног материјала заштићене сорте у оквиру става (2) овог члана путем неовлашћене употребе тог убраног материјала, захтијевају одобрење оплемењивача, осим ако је оплемењивач имао разумну могућност коришћења свог права у вези са дотичним убраним материјалом.

(5) Одредбе ст. (1) до (4) овог члана такође се примјењују на:

а) сорте које су у основи изведене из заштићене сорте, у случају када заштићена сорта није у основи изведена сорта;

б) сорте које се у складу са чланом 8. овог закона не могу јасно разликовати од заштићене сорте и

ц) сорте чија производња захтијева поновљено коришћење заштићене сорте.

(6) У сврху става (5) тачке а) овог члана, сматраће се да је нека сорта у основи изведена од друге сорте (изворне сорте) ако се:

а) претежно изводи из изворне сорте или из неке сорте која је и сама претежно изведена из изворне сорте, али задржава изражајност битних својстава која проистичу из генотипа или комбинације генотипа изворне сорте;

б) јасно разликује од изворне сорте;

ц) подудара са изворном сортом у изражавању битних својстава која проистичу из генотипа или комбинације генотипа изворне сорте, осим разлика које проистичу из поступка извођења.

Члан 22.

(Изузеци од оплемењивачког права)

(1) Оплемењивачко право не обухвата:

а) радње предузете приватно и у некомерцијалне сврхе;

б) радње предузете у експерименталне сврхе;

ц) радње предузете у сврху оплемењивања других сорти, изузев случајева на које се одредбе члана

21. став (5), те радње наведене у члану 21. од ст. (1) до (4) овог закона у односу на такве друге сорте.

(2) У вези са сортама које се налазе на Листи пољопривредних биљака коју доноси Управа, оплемењивачко право неће повриједити пољопривредник који уз разумна ограничења и обавезу чувања законских интереса оплемењивача на сопственом посједу у сврху размножавања користи производ жетве који је добио умножавањем заштићене сорте или сорте обухваћене чланом 21. став (5) тач. а) или б) овог закона на сопственом посједу (у даљем тексту: сјеме са пољопривредног посједа).

(3) Приликом коришћења сјемена са пољопривредног посједа, пољопривредници ће имати обавезу да оплемењивачу плате разумну накнаду за коришћење сјемена са пољопривредног посједа, која је знатно нижа од накнаде за купљено сјеме. Мали пољопривредници изузети су од обавезе да плаћају накнаду за коришћење сјемена са пољопривредног посједа.

(4) Критеријуме за мале пољопривреднике одредиће Управа.

(5) Оплемењивач има право да захтијева неопходне информације од пољопривредника у вези са сјеменом са пољопривредног посједа.

(6) Сорте воћака, украсног биља, поврћа и шумских биљака искључене су од изузетка у складу са ставом (2) овог члана.

Члан 23.

(Исцрпљење оплемењивачког права)

(1) Оплемењивачко право не обухвата радње које се односе на било који материјал заштићене сорте или сорте обухваћене одредбама члана 21. став (5) овог закона, који је оплемењивач продао или на други начин пласирао или пристао да пласира на територији Босне и Херцеговине, или на било који материјал изведен из поменутог материјала, осим ако такве радње:

а) укључују даље размножавање дотичне сорте, или

б) укључују извоз материјала те сорте, што омогућава размножавање сорте, у земљу која не штити сорте биљног рода или врсте којој та сорта припада, осим ако је извезени материјал намијењен коначној потрошњи.

(2) У сврху става (1) овог члана, материјал у односу на неку врсту има сљедеће значење:

а) репродукциони материјал било које врсте;

б) убрани материјал, укључујући цијеле биљке и дијелове биљака, те

ц) сваки производ добијен директно од убраног материјала.

Члан 24.
(Ограничења коришћења оплемењивачког права)

(1) Осим ако није изричито одређено у овом закону, слободно коришћење оплемењивачког права неће се ограничити из других разлога осим јавног интереса.

(2) Ако било које такво ограничење за посљедицу има овлашћење неке треће стране за обављање било какве радње која захтијева одобрење оплемењивача од Управе, оплемењивачу ће бити обезбијеђена праведна накнада.

Члан 25.
(Мјере којима се уређује трговина)

Оплемењивачко право је независно од свих мјера којима се уређује производња, сертификавање и стављање у промет материјала сорти или увоз или извоз таквог материјала. У сваком случају, такве мјере неће утицати на примјену одредаба овог закона.

Члан 26.
(Трајање оплемењивачког права)

Оплемењивачко право додјељује се на период од 20 година од датума његове додјеле, а у случају дрвећа и винове лозе 25 година.

Члан 27.
(Престанак оплемењивачког права)

Оплемењивачко право престаје:

- а) одрицањем носиоца оплемењивачког права;
- б) истеком времена на које је стечено оплемењивачко право;
- ц) укидањем оплемењивачког права;
- д) ако нису плаћени трошкови за одржавање оплемењивачког права нити су плаћени у накнадно одређеном року од шест мјесеци.

ГЛАВА VI - НАЗИВ СОРТЕ

Члан 28.
(Назив сорте)

(1) Сорта се означава називом који ће бити њена генеричка ознака. У складу са ставом (4) овог члана, никаква права у ознаци регистрованој као назив сорте неће спречавати слободну употребу тог назива у вези са дотичном сортом, чак ни након истека оплемењивачког права.

(2) Назив сорти не смије се састојати искључиво од бројева, осим у случајевима када је ријеч о устаљеној пракси означавања сорти. Назив сорти мора бити такав да не доводи до заблуде или изазива нејасноће с обзиром на особине, вриједности или идентитет дотичне сорте, односно идентитет оплемењивача. Посебно се мора разликовати од сваког назива који на територији било које државе чланице УПОВ-а означава неку постојећу биљну сорту исте или врло сродне врсте.

(3) Оплемењивач доставља назив сорте Управи. Ако се утврди да тај назив не задовољава услове из става (2) овог члана, Управа ће одбити регистрацију и захтијевати од оплемењивача предлог другог назива у року од три мјесеца. Управа ће регистровати тај назив истовремено са додјелом оплемењивачког права.

(4) Заштићено име сорте не ограничава старија права трећих лица. Ако се због старијег права трећег лица употреба назива неке сорте забрани лицу које је у складу са одредбама става (7) овог члана дужно да га користи, Управа ће од оплемењивача тражити подношење предлога за други назив те сорте.

(5) Сорта се под истим називом мора пријавити свим државама чланицама УПОВ-а. Управа ће регистровати тако пријављени назив, осим ако је он противан закону или јавном поретку. У том случају ће од оплемењивача тражити подношење другог назива.

(6) Управа обавјештава надлежне органе држава чланица УПОВ-а о питањима која су у вези са називом сорти, а посебно у вези са подношењем, регистравањем и укидањем назива, а надлежни органи држава чланица УПОВ-а могу своје примједбе на назив сорте упутити Управи.

(7) Свако лице које на територији Босне и Херцеговине понуди на продају или стави у промет на тржиште репродукциони материјал неке сорте која је заштићена у Босни и Херцеговини, мора користити назив те сорте чак и након истека оплемењивачког права на ту сорту, осим ако, у складу са одредбама става (4) овог члана, старија права спречавају такво коришћење.

(8) Када се нека сорта нуди на продају или ставља у промет на тржиште, дозвољено је коришћење робног знака, трговачког назива или друге сличне ознаке уз регистровани назив сорте. Ако се користи таква ознака, назив ипак мора бити лако препознатљив.

ГЛАВА VII - ПОНИШТЕЊЕ И УКИДАЊЕ ОПЛЕМЕЊИВАЧКОГ ПРАВА

Члан 29.
(Поништење оплемењивачког права)

(1) Управа ће оплемењивачко право рјешењем поништити када се установи да:

а) у вријеме подношења захтјева из чл. 11. и 12. овог закона, односно од дана права првенства, сорта није испуњавала услове из чл. 7. и 8. овог закона;

б) у вријеме из тачке а) овог става, у случајевима када је оплемењивачко право додијељено на основу информација и документације које је поднио оплемењивач, нису били испуњени услови из чл. 9. и 10. овог закона;

ц) је оплемењивачко право додијељено лицу које на то нема право, а лице које на то има право није поднијело тужбу у складу са овим законом.

(2) Рјешење из става (1) овог члана Управа објављује у свом службеном гласилу.

(3) Ако подносилац предлога за проглашење рјешења неважећим одустане од свог предлога, Управа може по службеној дужности наставити поступак.

Члан 30.

(Укидање оплемењивачког права)

(1) Оплемењивачко право биће укинито Рјешењем о укидању оплемењивачког права ако се установи да:

а) сорта више не испуњава услове из чл. 9. и 10. овог закона;

б) носилац оплемењивачког права у року од 30 дана не достави Управи:

1) информације, документе или материјале који омогућавају провјеру испуњености услова из чл. 9. и 10. овог закона,

2) не плаћа таксе потребне за одржавање овог права правоснажним и

3) не предложи други одговарајући назив сорте у сврху замјене постојећег имена када је Управа предложила укидање имена, након стицања оплемењивачког права.

(2) Рјешење из става (1) овог члана Управа објављује у свом службеном гласилу.

ГЛАВА VIII - ПРЕНОШЕЊЕ И УСТУПАЊЕ КОРИШЋЕЊА ОПЛЕМЕЊИВАЧКОГ ПРАВА

Члан 31.

(Преношење оплемењивачког права)

(1) Носилац стеченог оплемењивачког права може своје право потпуно или дјелимично пренијети уговором на друго лице.

- (2) Одредбе из става (1) овог члана односе се и на подносиоца захтјева.
- (3) Преношење права из ст. (1) и (2) овог члана остварује се путем уговора и уписује у Регистар пренесеног оплемењивачког права.
- (4) Уговор који није уписан у Регистар пренесеног оплемењивачког права не производи правно дејство према трећим лицима.
- (5) Уговор који није сачињен у писаној форми, на једном од језика у службеној употреби у Босни и Херцеговини и једним писмом, неће бити уписан у Регистар пренесеног оплемењивачког права.
- (6) Управа прописује начин и садржај вођења Регистра пренесеног оплемењивачког права.

Члан 32. (Уступање оплемењивачког права)

- (1) Уступање оплемењивачког права врши се уговором о лиценци, у складу са овим законом и осталим прописима.
- (2) Уговор о лиценци мора бити у писаној форми.
- (3) Уговор из става (1) овог члана може склопити и подносилац захтјева.
- (4) Ако је више лица поднијело захтјев за оплемењивачко право или ако је то право стекло више лица, за уговор о лиценци потребна је сагласност свих лица.
- (5) Уговор о лиценци уписује се у Регистар уступљеног оплемењивачког права.
- (6) Уговор који није уписан у Регистар уступљеног оплемењивачког права не производи правно дејство према трећим лицима.
- (7) Уговор који није сачињен у писаној форми, на једном од језика у службеној употреби у Босни и Херцеговини и једним писмом, неће бити уписан у Регистар уступљеног оплемењивачког права.
- (8) Управа прописује начин и садржај вођења Регистра уступљеног оплемењивачког права.

Члан 33. (Уговор о лиценци)

Уговор о лиценци садржи сљедеће податке:

- а) трајање лиценце;
- б) обим и садржај лиценце;

ц) висину накнаде за уступљено коришћење оплемењивачког права.

Члан 34. (Обавезна лиценца)

(1) Управа може на захтјев заинтересованог лица додијелити обавезну лиценцу када је коришћење оплемењивачког права од јавног интереса.

(2) Када носилац оплемењивачког права сам или преко другог лица не користи или недовољно користи то право, тада друго лице може стећи право уз обавезу плаћања накнаде носиоцу оплемењивачког права.

(3) Лице из става (1) овог члана обавезну лиценцу може стећи само ако докаже да располаже репродукционим материјалом, стручним, производно-техничким и финансијским условима за потпуно коришћење оплемењивачког права.

(4) Носилац обавезне лиценце има обавезу да носиоцу оплемењивачког права плаћа накнаду коју споразумно одреде обје стране, а ако се споразум не постигне, висину накнаде и начин плаћања одређује надлежни суд.

(5) Обавезна лиценца додјељује се на период од три године, са могућношћу продужења када се утврди да постоје услови за њено поновно стицање.

(6) Захтјев за стицање обавезне лиценце не може се поднијети прије истека пет година од стицања оплемењивачког права.

ГЛАВА IX - ЗАСТУПАЊЕ

Члан 35. (Лица овлашћена за заступање)

(1) Правна и физичка лица која се баве заступањем у поступку стицања оплемењивачког права морају бити уписана у Регистар заступника.

(2) Управа прописује начин и садржај вођења Регистра заступника.

(3) Начин и поступак као и основе које морају испуњавати правна и физичка лица из става (1) овог члана прописује Управа.

ГЛАВА X - ГРАЂАНСКОПРАВНА ЗАШТИТА

Члан 36
(Тужбени захтјеви)

(1) У случају повреде оплемењивачког права, тужилац може тужбом захтијевати:

а) утврђивање повреде права;

б) забрану даљег вршења учињене повреде и будућих сличних повреда престанком или уздржавањем од радњи које то право повређују;

ц) уклањање стања насталог повредом права;

д) повлачење предмета повреде из привредних токова уз уважавање интереса трећих савјесних лица;

е) потпуно уклањање предмета повреде из привредних токова;

ф) уништење предмета којима је извршена повреда права;

г) уништење средстава која су искључиво или у претежној мјери намијењена или се употребљавају за чињење повреда и која су у власништву повредилаца;

х) препуштање предмета повреде носиоцу права уз накнаду трошкова производње;

и) накнаду имовинске штете и оправданих трошкова поступка;

ј) објављивање пресуде о трошку туженог.

(2) При одлучивању о захтјевима из става (1) тач. ц), д), е), ф), г) и х) овог члана, суд је дужан да узме у обзир све околности случаја, нарочито сразмјеру између тежине учињене повреде и захтјева, као и интерес овлашћеног лица за обезбјеђивање ефективне заштите права.

(3) У поступку против лица чије су услуге биле употријебљене за повреду права, а постојање те повреде већ је правоснажно установљено у поступку према трећем лицу, претпоставља се да повреда права постоји.

(4) Поступак по тужби из става (1) овог члана је хитан.

Члан 37.
(Поведа оплемењивачког права)

Повредом оплемењивачког права сматра се свако неовлашћено коришћење заштићене сорте у смислу члана 21. овог закона.

Члан 38.
(Накнада штете)

(1) За повреде права из овог закона важе општа правила о накнади штете и одговорности за штету, осим ако овим законом није другачије одређено.

(2) Лице које повриједи оплемењивачко право дужно је платити носиоцу права одштету у обиму који се одређује према општим правилима о накнади штете, или у обиму који одговара уговореној или уобичајеној накнади за законито коришћење оплемењивачког права.

Члан 39.
(Пенал)

(1) Ако је повреда оплемењивачког права учињена намјерно или крајњом непажњом, носилац права може од лица које је повриједило право тражити накнаду до троструког износа уговорене, а ако није уговорена, од одговарајуће уобичајене лицендне накнаде коју би примио за коришћење оплемењивачког права.

(2) При одлучивању о захтјеву за плаћање пенала, суд ће узимати у обзир све околности случаја, а нарочито обим настале штете, степен кривице повредиоца, износ уговорене или уобичајене лицендне накнаде и превентивни циљ пенала.

(3) Ако је настала штета већа од пенала из става (1) овог члана, носилац права овлашћен је да тражи разлику до износа накнаде потпуне штете.

Члан 40.
(Активна легитимација за тужбу)

Тужбу због повреде оплемењивачког права може поднијети носилац оплемењивачког права и стицалац искључиве лиценце.

Члан 41.
(Рок за подношење тужбе)

Тужба због повреде оплемењивачког права може се поднијети у року од три године од дана када је тужилац сазнао за повреду и учиниоца, а најкасније у року од пет година од дана кад је повреда први пут учињена.

Члан 42.
(Привремене мјере)

(1) Суд ће одредити привремену мјеру ради осигурања захтјева према одредбама овог закона, ако предлагач учини вјероватним:

а) да је носилац права из овог закона и

б) да је његово право повријеђено или да пријети стварна опасност од повреде.

(2) Носилац права мора да учини вјероватним и једну од сљедећих претпоставки:

а) опасност да ће остваривање захтјева бити онемогућено или знатно отежано;

б) да је привремена мјера потребна ради спречавања настанка штете коју ће бити касније тешко поправити, или

ц) да претпостављени повредилац, доношењем привремене мјере која би се касније у поступку показала као неоправдана, не би претрпио веће негативне посљедице од оних које би без доношења такве привремене мјере претрпио носилац права.

(3) Носилац права који предлаже да се донесе привремена мјера без претходног обавјештавања и саслушања супротне стране дужан је, осим услова из ст. (1) и (2) овог члана, учинити вјероватним да би било какво одгађање доношења привремене мјере проузроковало носиоцу права настанак штете коју би било тешко поправити.

(4) У случају доношења привремене мјере према одредбама става (3) овог члана, суд ће рјешење о привременој мјери доставити супротној страни одмах послѣје њеног спровођења.

(5) Носилац права не мора доказивати опасност да ће остваривање захтјева бити онемогућено или знатно отежано ако учини вјероватним да ће предложена привремена мјера проузроковати претпостављеном повредиоцу само незнатну штету.

(6) Сматра се да опасност постоји ако би требало остваривати захтјеве у иностранству.

(7) Суд може одредити за осигурање захтјева, према ставу (1) овог члана, било коју привремену мјеру којом се може постићи циљ осигурања, а нарочито:

а) да се претпостављеном повредиоцу забране радње којима се повређује право из овог закона;

б) да се одузму, уклоне из промета и похране предмети повреде и средства повреде који су искључиво или у претежној мјери намијењени, односно употребљавају се за чињење повреда.

(8) Ако је мјера одређена прије подношења тужбе, суд ће у рјешењу одредити и рок у којем предлагач мора поднијети тужбу ради оправдања те мјере.

(9) Рок из става (8) овог члана не може бити дужи од 20 радних дана, односно 31 календарског дана, од дана достављања рјешења предлагачу, зависно од тога који рок истиче касније.

(10) Суд мора одлучити о приговору против рјешења о привременој мјери у року од 30 дана од дана подношења одговора на приговор, односно од истека рока за подношење тог одговора.

(11) Поступак у вези са доношењем привремене мјере је хитан.

Члан 43. (Осигурање доказа)

(1) Суд ће донијети рјешење о осигурању доказа ако предлагач пружи суду разумне доказе о томе да:

а) је носилац права из овог закона;

б) је његово право повријеђено, или да пријети стварна опасност од повреде;

ц) ће докази о тој повреди бити уништени, или касније неће моћи бити изведени.

(2) Носилац права који тражи да се донесе рјешење о осигурању доказа без претходног обавјештавања и саслушања супротне стране дужан је, осим услова из става (1) овог члана, учинити вјероватним и постојање опасности да ће докази о повреди, због радњи противника, бити уништени, или да се касније неће моћи извести.

(3) У случају доношења одлуке о осигурању доказа према одредбама става (2) овог члана, суд ће рјешење о осигурању доставити супротној страни одмах послџе извођења доказа.

(4) Суд може рјешењем из става (1) овог члана одредити да се изведе било који доказ, а нарочито:

а) увиђај просторија, пословне документације, инвентара, база података, компјутерских меморијских јединица или других ствари;

б) одузимање узорака предмета повреде;

ц) преглед и предаја докумената;

д) одређивање и саслушање вјештака;

е) саслушање свједока.

(5) Осигурање доказа може се тражити и послџе правоснажно окончаног поступка, ако је то потребно ради покретања поступка према ванредним правним лијековима, или за вријеме таквог поступка.

(6) У поступку осигурања доказа, према одредбама овог члана, користе се одговарајуће одредбе закона који уређује извршење и осигурање, а које се односе на привремене мјере, осим ако је овим законом другачије одређено.

(7) Поступак осигурања доказа је хитан.

(8) Ако се касније покаже да је предлог за осигурање доказа неоправдан, или ако носилац права тај

предлог не оправда, супротна страна има право да тражи:

- а) враћање одузетих предмета;
- б) забрану употребе прибављених информација;
- ц) накнаду штете.

(9) Суд мора у поступку осигурања доказа, према одредбама овог члана, обезбиједити заштиту повјерљивих података странака и водити бригу о томе да се судски поступак не злоупотребљава искључиво са намјером прибављања повјерљивих података супротне стране.

Члан 44. **(Дужност обавјештавања)**

(1) Суд може у току парнице, због повреде права из овог закона, на основу оправданог захтјева једне од странака, наложити повредиоцу права да достави податке о извору и дистрибутивним каналима робе или услуга којима се повређује право из овог закона.

(2) Суд може наложити да податке из става (1) овог члана доставе суду и лица која у обиму комерцијалне дјелатности:

- а) посједују робу за коју се сумња да се њоме повређује право из овог закона, или
- б) користе услуге за које се сумња да се њима повређује право из овог закона, или
- ц) дају услуге за које се сумња да се њима повређује право из овог закона.

(3) Сматра се да је нека радња предузета у обиму комерцијалне дјелатности ако је предузета за прибављање посредне или непосредне економске користи.

(4) Појам комерцијалне дјелатности не обухвата радње савјесних крајњих потрошача.

(5) Суд може наложити да податке из става (1) овог члана достави суду и лице које је од неког од лица наведених у ставу (2) овог члана означено као умијешано у производњу, израду и дистрибуцију робе или давање услуга за које се сумња да се њима повређује право из овог закона.

(6) Подаци тражени на основу става (1) овог члана могу нарочито да обухвате:

- а) име, адресу, односно фирму и сједиште произвођача, израђивача, дистрибутера, добављача и других претходних посједника робе, односно давалаца услуга, као и намјераних продаваца на велико и мало;
- б) податке о количинама произведене, израђене, испоручене, примљене или наручене робе или услуга, као и о цијенама оствареним за односну робу и услуге.

Члан 45.
(Извођење доказа)

- (1) Ако суд одлучи да ће извести предложени доказ који се налази код супротне стране, та страна дужна је на захтјев суда предати доказна средства којима располаже.
- (2) Став (1) овог члана односи се и на банкарску, финансијску и пословну документацију која је под контролом супротне стране, ако се ради о повреди која достиже обим комерцијалне дјелатности.
- (3) У поступку извођења доказа примјењују се одговарајуће одредбе закона који уређује парнички поступак, осим ако је овим законом другачије одређено.
- (4) Суд мора послије извођења доказа, у складу са ставом (1) овог члана, обезбиједити заштиту повјерљивих података странака и водити бригу о томе да се судски поступак не злоупотребљава искључиво са намјером прибављања повјерљивих података супротстављене странке.

Члан 46.
(Средство осигурања за супротстављену странку)

На захтјев лица против којег је покренут поступак за одређење привремене мјере или осигурања доказа, суд може одредити одговарајући новчани износ као средство осигурања у случају неоснованости захтјева, на терет подносиоца захтјева.

Члан 47.
(Тужба за оспоравање додијељеног оплемењивачког права)

- (1) Ако је лицу којем то право не припада додијељено оплемењивачко право, лице које има право на додјелу оплемењивачког права може тужбом захтијевати да је суд прогласи носиоцем оплемењивачког права.
- (2) Ако суд усвоји тужбени захтјев из става (1) овог члана, он налаже Управи да у року од 30 дана од правоснажности пресуде изврши упис новог носиоца права у Регистар оплемењивачког права.
- (3) Ако треће лице прибави оплемењивачко право од ранијег носиоца оплемењивачког права, она вриједе и за новог носиоца права ако су била уписана у одговарајући регистар или уредно пријављена за упис у регистар прије забиљешке судског спора.
- (4) Тужба из става (1) овог члана може се поднијети све док траје поступак стицања оплемењивачког права и све док траје то право.

Члан 48.
(Тужба за признање својства оплемењивача)

(1) Оплећењивач може тужбом захтијевати да његово име буде наведено у одговарајућим регистрима и јавним исправама које се односе на додјелу оплећењивачког права.

(2) Ако суд усвоји тужбени захтјев из става (1) овог члана, он налаже Управи да у року од 30 дана од правоснажности пресуде упише име оплећењивача у одговарајуће регистре и исправе.

(3) Право на подношење тужбе из става (1) овог члана, послје смрти оплећењивача, прелази на његове наслједнике.

ГЛАВА XI - ЦАРИНСКЕ МЈЕРЕ

Члан 49.

(Захтјев носиоца права)

(1) Носилац искључивих права према овом закону, који оправдано сумња да ће доћи до увоза, транзита или извоза робе, произведене у супротности са одредбама овог закона, може код надлежног царинског органа (у даљем тексту: царински орган) поднијети захтјев за заштиту својих права путем царинских мјера привременог задржавања робе од даљег пуштања у промет.

(2) Царинске мјере подразумијевају и обавезно обавјештавање надлежне фитосанитарне инспекције која спроводи мјере према одредбама овог закона.

(3) Захтјев за заштиту права, према ставу (1) овог члана, мора садржавати нарочито:

а) податке о подносиоцу захтјева и о носиоцу искључивог права из овог закона, ако се не ради о истом лицу;

б) детаљан опис робе, који омогућава њену идентификацију;

ц) доказе о томе да је подносилац захтјева, односно лице које је он овластио, носилац искључивог права из овог закона у вези с том робом;

д) доказе о томе да је искључиво право вјероватно повријеђено;

е) друге податке важне за одлучивање о захтјеву којима располаже подносилац, као што су подаци о локацији робе и њеној дестинацији, очекивани датум доласка или одласка пошиљке, подаци о средству транспорта, подаци о увознику, извознику, примаоцу и сл.;

ф) временски период у којем ће царински органи поступати према захтјеву и који не може бити дужи од двије године од дана подношења захтјева.

(4) Царински орган може прије доношења одлуке којом удовољава захтјеву из става (1) овог члана тражити од носиоца права да положи осигурање за трошкове похрањивања и превоза робе, као и за накнаду штете, који би у вези са робом могли да настану царинском органу, као и страни против које је прихваћен захтјев из става (1) овог члана.

(5) Ако царински орган удовољи захтјеву из става (1) овог члана, он о томе обавјештава све царинске испоставе и носиоца права.

Члан 50.
(Поступак након привременог задржавања робе)

(1) Ако царинска испостава при спровођењу царинског поступка нађе робу која одговара опису робе из одлуке надлежног царинског органа, она ће ту робу привремено задржати од даљег пуштања у промет.

(2) Одлука о привременом задржавању робе уручује се њеном увознику.

(3) Одлуком из става (2) овог члана одређује се да се власник робе, односно лице које је овлашћено за располагање робом, у року од десет радних дана од дана привременог задржавања, може изјаснити о томе да ли се ради о фалсификованој роби, односно другој повреди права из овог закона.

(4) Ако царински орган не прими писано изјашњење власника или лица које је овлашћено да располаже робом у року из става (3) овог члана, он може на захтјев и о трошку носиоца права привремено задржану робу одузети и уништити.

(5) Ако власник робе или лице које је овлашћено да располаже робом, у року из става (3) овог члана, поднесе изјаву да се не ради о фалсификованој роби, односно другој повреди права из овог закона, носилац права може у року од десет радних дана од пријема обавјештења о таквој изјави поднијети тужбу због повреде права.

(6) Ако посебне околности случаја то оправдавају, царински орган може, на захтјев носиоца права, одредити додатни рок за подношење тужбе из става (5) овог члана, који не може да буде дужи од десет радних дана.

(7) Носилац права или лице које он овласти може за вријеме привременог задржавања извршити преглед и контролу робе и пратеће документације у обиму који је потребан за утврђивање његових захтјева и за остваривање судске заштите његових права уз осигурање заштите повјерљивих података.

(8) Право да изврши преглед и контролу робе има и њен увозник.

(9) Ако носилац права не поднесе тужбу из става (5) овог члана, привремено задржана роба пушта се у тражену царински допуштenu употребу, односно промет.

(10) Ако носилац права покрене судски поступак, царински орган донијеће одлуку о запљени робе до доношења правоснажне судске одлуке.

Члан 51.
(Поступак по службеној дужности)

- (1) Ако царинска испостава при спровођењу царинског поступка у вези са увозом, транзитом или извозом робе оправдано сумња да су одређеном робом повријеђена права према овом закону, она ће привремено задржати пуштање те робе у промет и о томе обавијестити царински орган.
- (2) Царински орган писмено обавјештава носиоца права о задржавању робе, сумњи да се ради о повреди његових права и о могућности да поднесе захтјев према члану 49. овог закона, у року од пет радних дана од дана задржавања робе.
- (3) Ако носилац права поднесе захтјев, у складу са ставом 2. овог члана, роба се задржава до доношења одлуке царинског органа.
- (4) Ако царински орган удовољи захтјеву из члана 49. овог закона, роба се привремено задржава наредних десет радних дана.
- (5) Носилац права мора у року из става (4) овог члана спровести радње из члана 50. став (7) овог закона.
- (6) Одредбе чл. 50. и 51. овог закона не примјењују се на увоз, транзит или извоз робе у малим количинама намијењеним за приватну и некомерцијалну употребу, која се уноси или износи као дио личног пртљага или шаље у малим пошиљкама.

Члан 52.
(Примјена других царинских прописа)

- (1) На царински поступак у вези са робом којом се повређују права из овог закона примјењују се на одговарајући начин остали царински прописи, осим ако овим законом није другачије одређено.
- (2) Ближе прописе о спровођењу царинских мјера из ове главе закона доноси Савјет министара на предлог Министарства спољне трговине и економских односа БиХ.
- (3) Царински поступак у вези са робом којом се повређују права из овог закона је хитан.

ГЛАВА XII - ПРЕКРШАЈИ

Члан 53.
(Прекршаји)

- (1) Новчаном казном у износу од најмање 5.000 КМ казниће се за прекршај правно лице или предузетник који на начин из члана 37. овог закона повриједи оплемењивачко право.

(2) Новчаном казном у износу од најмање 3.000 КМ казниће се за прекршај из става (1) овог члана и одговорно лице у правном лицу и код предузетника.

(3) Новчаном казном у износу од најмање 3.000 КМ казниће се за прекршај из става (1) овог члана физичко лице.

(4) Предмети који су настали извршењем прекршаја из става (1) овог члана одузеће се и уништити, а предмети, односно уређаји намијењени или употријебљени за извршење тих прекршаја ће бити одузети.

(5) Прекршајни поступак на основу одредаба овог члана је хитан.

Члан 54. (Заштитна мјера)

(1) Правном лицу и предузетнику који учине прекршаје из члана 53. став (1) овог закона у обављању дјелатности може се изрећи заштитна мјера забране обављања дјелатности или дијелова дјелатности којима се вријеђа жиг, у трајању до једне године, ако је учињени прекршај нарочито тежак због начина извршења, посљедица дјела или других околности учињеног прекршаја.

(2) Правном лицу предузетнику који учини прекршај из члана 53. став (1) овог закона у поврату изрећи ће се заштитна мјера забране дјелатности или дијелова дјелатности којима се вријеђа жиг у трајању од најмање једне године.

Члан 55. (Инспекцијска контрола у вези са прекршајима)

(1) Инспекцијску контролу у вези са царинским мјерама као и у вези са прекршајима, санкционисаним у члану 53. овог закона, врши надлежна фитосанитарна инспекција.

(2) Инспекцијски поступак је хитан.

ДИО ТРЕЋИ

ГЛАВА XIII - НАДЗОР НАД СПРОВОЂЕЊЕМ ЗАКОНА

Члан 56. (Надзор над спровођењем Закона)

Управни надзор над спровођењем овог закона спроводи Министарство спољне трговине и економских односа БиХ.

ГЛАВА XIV - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 57.

(Рок за доношење прописа)

(1) Прописе за спровођење овог закона доноси Савјет министара, на предлог Управе и у сарадњи са надлежним органима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, у року од једне године од дана ступања на снагу овог закона.

(2) Изузетно од члана (7) става (1) овог закона, за сорте које су признате у складу са прописима који су важили до ступања на снагу овог закона, оплемењивач сорте или његов правни заступник могу у року од године дана од дана ступања на снагу овог закона поднијети захтјев за стицање оплемењивачког права.

(3) До почетка обављања дјелатности у Управи по основу члана (1) став (1) овог закона и према прописима наведеним у овом закону, а најдуже годину дана од дана ступања на снагу овог закона, послови у Управи обављаће се по прописима који су били на снази до ступања на снагу овог закона.

Члан 58.

(Престанак важења прописа)

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о заштити нових сорти биљака Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 46/04).

Члан 59.

(Ступање на снагу)

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

ПСБиХ број 487/10
23. фебруара 2010. године
Сарајево
Председавајући
Представничког дома
Парламентарне скупштине БиХ
Др. **Милорад Живковић**, с. р.

Председавајући
Дома народа
Парламентарне скупштине БиХ
Сулејман Тихић, с. р.